
A close-up photograph of a person's knee being examined by a healthcare professional. The person is wearing a grey t-shirt and dark shorts. The professional's hands are visible, one resting on the knee and the other on the lower leg. The background is a plain, light color.

Mikulovské dny rehabilitace a lázeňství
10. – 11. října 2024

Sportovec po plastice předního zkříženého vazu – jak vyšetřit a vést terapii ke zlepšení funkční stabilizace

Kateřina Honová

Sportovec & dysfunkce LCA

- léze LCA je pouze v malém procentu případů jednorázovým poškozením
- v naprosté většině se jedná o **terminální stav** po sérii **opakovaných mikrotraumat**
- pokud nevyřešíme **kauzální spouštěč** zvyšujeme riziko vzniku (re)ruptury plastiky

Ošetření kauzální příčiny vede k prodloužení životnosti plastiky vazy.

Sportovec & dysfunkce LCA - faktory

NEOVLIVNITELNÉ

- anatomické dispozice:
  - genua valga
  - užší interkondylická štěrbina
  - větší Q úhel
  - ante/retroverze acetabul
  - plochonoží
- somatotyp
- konstituční hypermobilita
- dyspraxie
- růstový spurt
- hormonální vlivy (estrogenová křivka)

OVLIVNITELNÉ

- neuro-muskulo-fasciální nastavení
- únava (trénink vs. regenerace)
- změna tělesné hmotnosti
- aj.

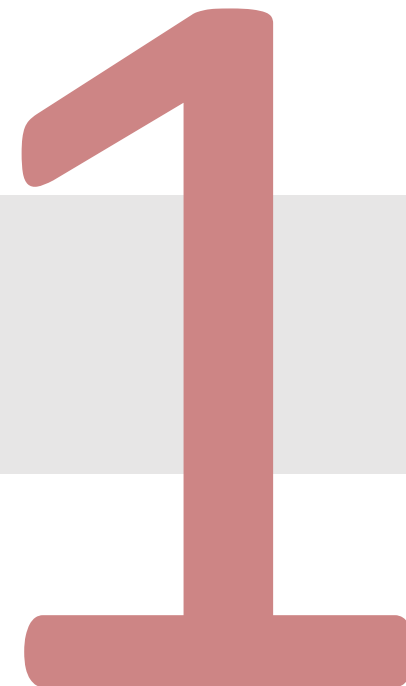
Management léčby

- korekce nocicepce
- propiocepce
- flexibilita
- síla
- koordinace / integrace do sagitální stabilizace trupu / dynamická funkční stabilizace / práce s těžištěm / symetrie zatížení postury
- sportovní ergonomie, analýza při sportu / analýza videozáznamu

Každá strategie terapie vychází z dobře provedeného **komplexního kineziologického rozboru a z anamnézy**. (Neopominout mentální nastavení pacienta).

Korekce nocicepce

Neřešená tkáňová nocicepce uzavírá dveře k bezbolestnému pohybu

Tkáňová nocicepce u lézí LCA

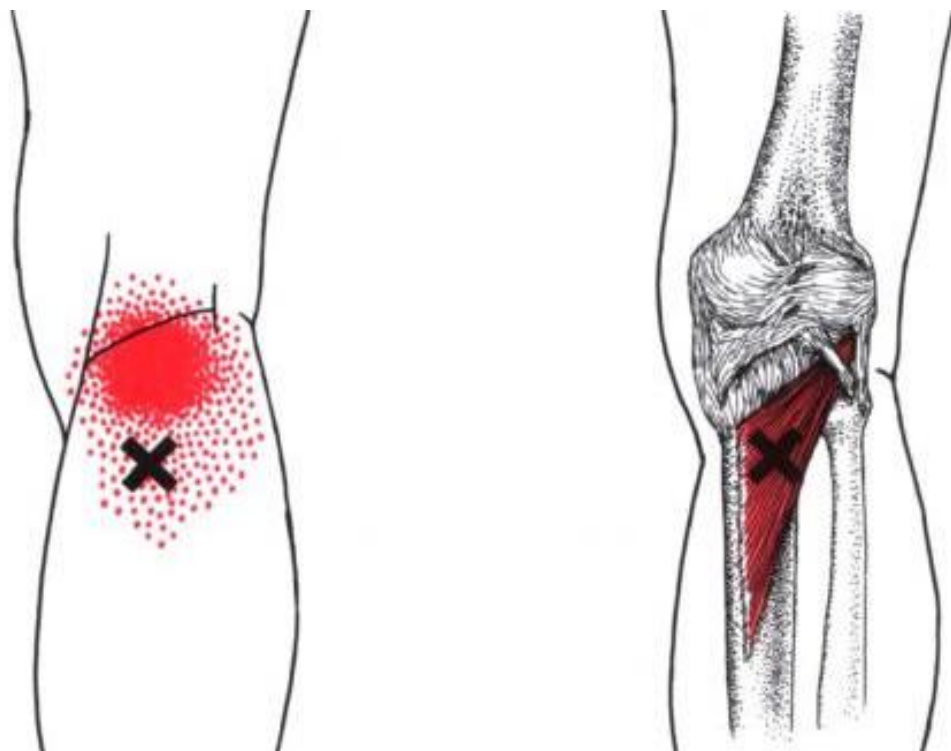
- svaly (distenze při úrazu – perzistující TrPs)
- fascie (fasciální denzifikace vzniklé před / po úrazu)
- kůže a podkoží – pooperační jizva

Důležité informace získáme z anamnézy – **MECHNISMUS VZNIKU ÚRAZU**, ověříme je palpačně.

M. popliteus – bolest v zákolenní jámě

- svaly (distenze při úrazu – perzistující TrPs)
- příznaky simulující patologii Bakerovy cysty

Zdroj: <http://www.triggerpoints.net/muscle/popliteus>

Fascie

- v lokalitě kolenního kloubu je několik významných bodů, kde je možný vznik tzv. **fasciální denzifikace** („slepení“, neposunlivost fascií)
- nejčastěji nacházíme bod na vnější straně m. rectus femoris označovaný jako ANTE-GENU (AN-GE), jehož patologie vyzařuje přímo do oblasti lig. patellae a může **simulovat femoropatelární bolestivý syndrom**

Chronická bolest

- významnou proměnnou v terapii může být vznik chronické bolesti
- může se jednat o změny na úrovni míšní (míšní senzitivizace) nebo mozkové (maladaptivní neuroplasticita)
- bolest se lze naučit (a tedy také **odnaučit**)

„... mozek je sice zodpovědný za to, co cítíme, ale ne vždy to určí správně.“

„Čím déle bolest cítíme, tím hůře vypovídá o možném poškození tkáně.“

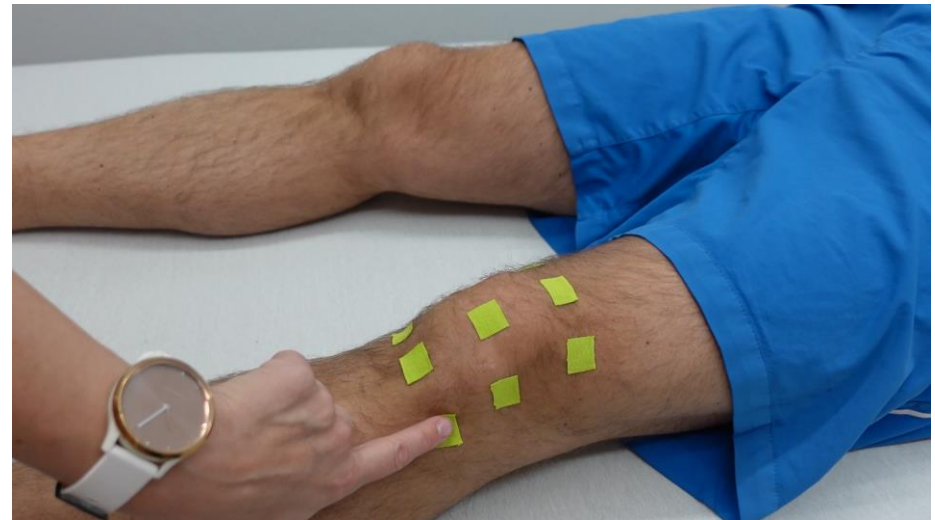
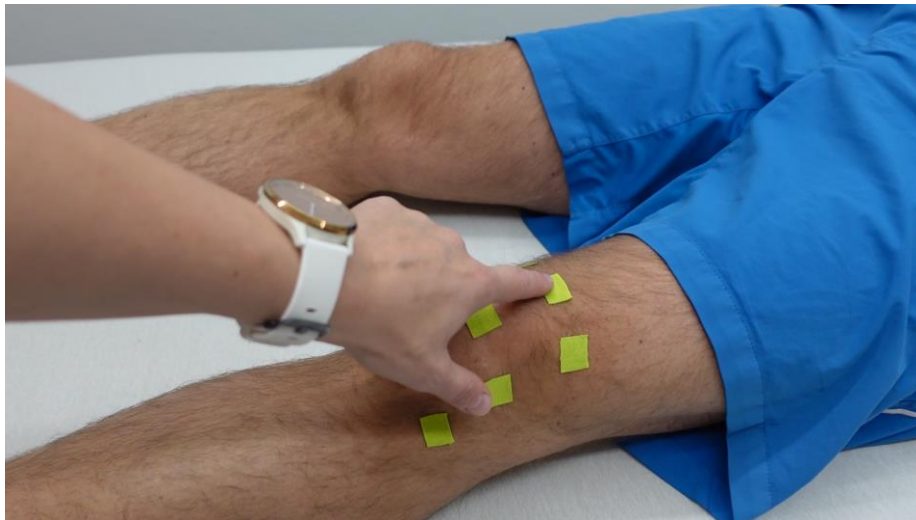
Jak poznat chronickou bolest

- nacházíme změnu **diskriminačního cití**
- u chronické bolesti je toto **cití snižené**, oblast není jasná, ale rozmazaná, mozek ji vnímá „rozplizle“, neostře
  - na bříšku ukazováčku cca 0.5 cm
  - na zádech se uvádí přibližně 3 – 4 cm. *Kupříkladu u vertebropatů to může být až o 1.2 cm v dané lokalitě navíc.*

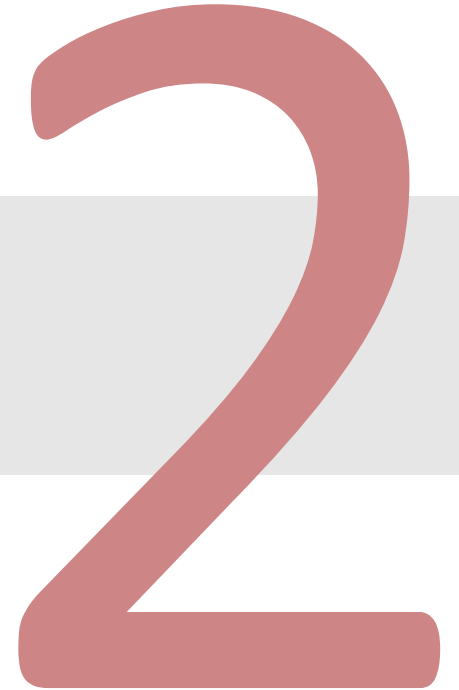
Jak léčit chronickou bolest

- psychologická terapie (kognitivně-behaviorální), hypnóza, farmaka (antidepresiva)...
- změna **diskriminačního** cití
- budeme zcitlivovat danou oblast pro exteroceptivní vjemy

Propriocepce

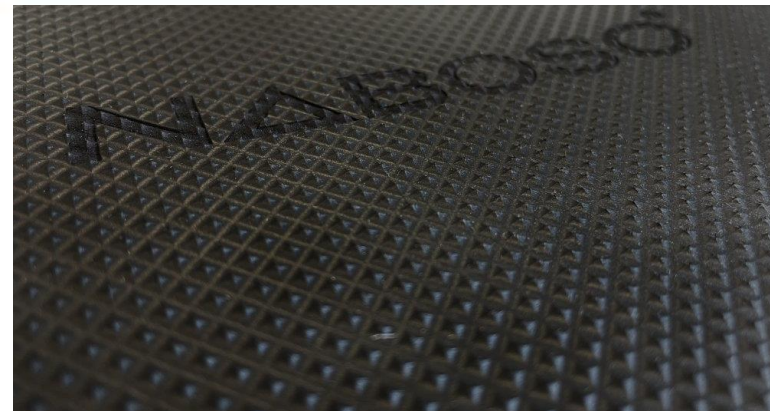
*Pokud mozek (jakýkoliv) kloub nevidí, nemůže jím dobře pohybovat.
A pokud nevidí chodidlo, nelze cílit oporu v DK.*

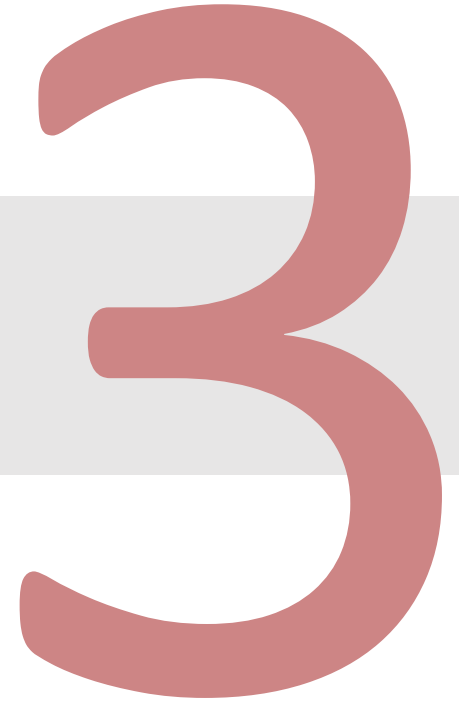

Zatnutí prstů při cvičení **není naším cílem**. Proto je vhodné propriocepci nejprve cvičit na zemi (nebo např. podložka NABOSO), na AIREXU nebo propriofootech s kvalitním nácvikem opory.

Flexibilita

*Kolenní extenze má vždy přednost před flexí
Bez plné extenze není možná nepřetěžující (a stabilní) chůze*

Kolenní (hyper)extenze

Flexibilitu hamstringů posuzujeme např. testem hamstring 5 pozic

Flexibilitu je třeba posuzovat v rámci **morfologie pacienta a požadavků daného sportu.**

Neexistuje univerzální poučka, snad jen, že pro běžné sportování je základní stupeň 1.

U hypermobiliků s flexibilitou pracujeme velice obezřetně.

Síla

Bez svalů posturu neudržíš

4

Zadní řetězec vs. adduktory

- v posilování je nezbytné aktivovat agonisty LCA – mm. gastrocnemii, hamstringy (zejména **EXCENTRICKÁ KONTRAKCE**)
- protektivní vliv mají gluteální svaly a VMO
- nezapomínat na sílu adduktorů!!!

Každých 10 % snížení silového poměru hamstringů vůči kvadricepsu navyšuje 11 x riziko vzniku úrazu LCA.

Koordinace / integrace do sagitální stabilizace trupu / dynamická funkční stabilizace

Bez stability je síla (zatížení) nebezpečím pro zdraví (nejen) měkkých tkání

Modifikovaný Trendelenburg test

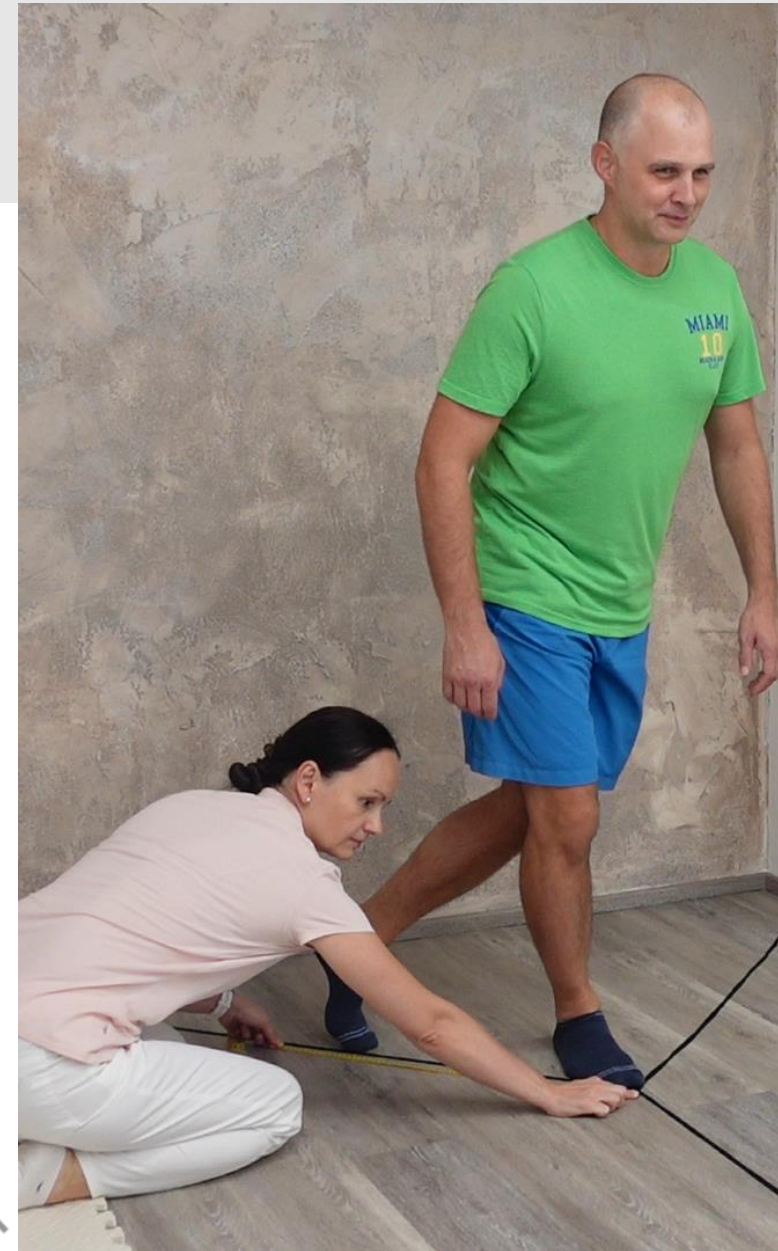
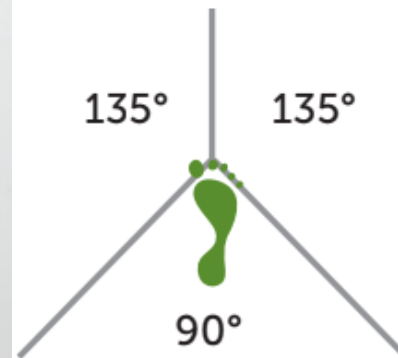
- ve stoje na jedné noze testovaný střídavě lehce flektuje a extenduje koleno (dobré je nechat pohyb několikrát zopakovat),
- provede tzv. náskok do pozice, kdy ze stoje na obou nohách provede testovaný naskočení do podřepu na jedné noze,
- možné je také provést výskok a dopad na jedné noze.

Hodnotíme osovost postavení dolní končetiny včetně zajištění trupové stabilizace.

Modifikovaný Y balance test

- testované směry jsou rovně vpřed a šikmo vzad na dvě strany (anteriorně, posteromediálně a posterolaterálně)
- mezi zadními rameny je 90° , mezi zadními a předním ramenem je 135° . Ve středu označíme místo, kam testovaný přiloží svůj nejdelší prst
- další orientační vyšetření v anteriorním směru je např. s použitím rolleru

Závěr

- kvalitní rehabilitace je **individualizovaná**
- předpokladem je ošetření všech zmíněných oblastí, vždy s ohledem na **MENTÁLNÍ NASTAVENÍ pacienta**
- univerzální postupy proto **nemohou** být jednoznačně formulovány

UMĚNÍ FYZIOTERAPIE: číslo s tématem kolenní kloub bude zanedlouho v prodeji

Děkuji za pozornost

 +420 774 81 66 99

 fyzioterapie.honova@gmail.com

 www.fyzioterapie-online.cz

 [Fyzioterapie.online](https://www.facebook.com/fyzioterapie.online)

